

ODLAR YURDU UNIVERSİTETİ

İSTEHSALAT TƏCRÜBƏSİ PROQRAMI

Bakalavr səviyyəsi

Kafedra – Psixologiya, pedaqogika və sosial fənlər

İxtisasın şifri və adı: 050211-Psixologiya

BAKI-2023

ODLAR YURDU UNİVERSİTETİ

İSTEHSALAT TƏCRÜBƏSİ PROQRAMI

Bakalavr səviyyəsi

Kafedra – Psixologiya, pedaqogika və sosial fənlər

İxtisasın şifri və adı: 050211- Psixologiya

Proqram Odlar Yurdu Universitetinin "Psixologiya, pedaqogika və sosial fənlər" kafedrasının **27.12.2022-ci il tarixli (Protokol № 6)** iclasında müzakirə edilmiş və universitetin Elmi Şurasının **26/01/2023-ci il** tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

BAKI-2023

Tərtib edən: Odlar Yurdu Universitetinin
“Psixologiya pedaqogika və sosial
fənlər” kafedrasının müdiri,
psixologiya elmlər doktoru,
professor **Rəşid Vəkil oğlu
Cabbarov**

Rəyçi(lər): Azərbaycan Dövlət Pedaqoji
Universitetinin “Ümumi
psixologiya” kafedrasının müdiri,
psixologiya elmləri doktoru,
professor, **Ramiz İbrahim oğlu
Əliyev**

Odlar Yurdu Universitetinin
“Psixologiya pedaqogika və sosial
fənlər” kafedrasının dosenti
psixologiya elmləri namizədi
Müşviq Hüseyn oğlu Mustafayev

Təcrübə proqramı OYU-nun “Karyera və təcrübə”
mərkəzi ilə razılaşdırılıb.

“Karyera və təcrübə” mərkəzinin həmsədri:

_____ **dos. F.İ.İbadov**

“Karyera və təcrübə” mərkəzinin həmsədri:

_____ Kristina Eldar qızı Məmmədov

Bakı-2023

Mündəricat

1. Tədris proqramının strukturunda təcrübənin yeri və əhəmiyyəti.....	4
2. İstehsalat təcrübəsinin əsas məqsədləri.....	9
3. İstehsalat təcrübəsinin təhsilin strukturunda yeri	13
4. İstehsalat təcrübəsinin keçirilməsi formaları...15	
5. İstehsalat təcrübəsinin keçirilməsi yerləri və müddəti	16
6. Praktik təcrübə nəticəsində tələbələrdə formalaşan əsas kompetensiyalar.....	16
7. Təcrübənin strukturu və məzmunu.....	18
8. Təcrübə tapşırıqları	20
9. Tədqiqat tapşırığı.....	21
10. Təhsil və metodoloji dəstək: tələbələrin müstəqil işi	22
11. Təcrübə hesabatı sənədləri.....	23
12. Hesabatın strukturu.....	24
13. Hesabat sənədləri.....	27
14. Ədəbiyyat.....	30

1. Tədris proqramının strukturunda təcrübənin yeri və əhəmiyyəti

Müasir dövr elə bir sürətlə dəyişir ki, təhsil sahəsində atılan hər bir addım, islahat müasir tələblərə deyil, gələcəyin perspektivləri üzərində qurulmasına, kəmiyyətə deyil, keyfiyyətə istiqamətlənməlidir. Təhsildə əldə olunmuş biliklər praktik sahədə möhkəmlənmirsə onun vərdiş və bacarığa çevrilməsi prosesi ləngiyir. Bu baxımdan psixologiya ixtisasının tələbələrinin istehsalat təcrübəsinin istiqamətləri həm müasir dövrün tələblərinə cavab verməli, həm də gələcək peşə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinə yönəlməlidir. Bu zamanın tələbidir.

İlkin peşə bacarıqlarının əldə edilməsi peşəyə yiyələnməyin başlanğıcıdır. Qazanılan nəzəri biliklərə əsaslanan bu bacarıqlar əsas peşə təhsili proqramlarında nəzərdə tutulmuş tədris və istehsalat təcrübələrinin keçməsi zamanı tələbələr tərəfindən əldə edilir və möhkəmləndirilir. “Təhsil haqqında” Qanunda verilən tərifə görə təcrübə gələcəklə bağlı müəyyən iş növlərinin yerinə yetirilməsi prosesində praktiki bacarıq və vərdişlərin formalaşmasına, möhkəmləndirilməsinə, inkişaf etdirilməsinə yönəlmiş təhsil fəaliyyəti növüdür.

Təcrübələrin təşkili təhsil müəssisəsinin məsuliyyətidir. Burada tələbələrin təcrübə keçdiyi təşkilatlarla müqavilə əsasında qarşılıqlı fəaliyyətə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Təcrübə təhsil müəssisəsinin özündə də həyata keçirilə bilər.

Maraqlıdır ki, pedaqoji cəhətdən “bilik”, “bacarıq”, “verdiş” terminləri yeni bir şey olmasa da, müasir təhsil sistemində “səriştə” termini nisbətən yaxınlarda yaranıb

və ona mühüm əhəmiyyət verilir. İnnovativ təhsildə səriştənin formalşdırılması məhz praktik təcrübə sayəsində mümkün olur.

Nəzərə almaq lazımdır ki, səriştələr nəzəriyyəsi məhz psixoloqları tərəfindən hazırlanmışdır. Bunun əsas səbəbi müxtəlif şirkətlərdə çalışan işçilərin nüfuzlu ali məktəbləri bitirmələrinə, müsahibələrdən, seçim testlərindən uğurla keçmələrinə, əvvəllər aldığı təhsil sahəsində işləmələrinə baxmayaraq öz peşə bacarıqları kifayət qədər yerinə bilmələri olmuşdur. Müəyyən olunmuşdur ki, bunun arxasında təcrübə yetərsizliyi var.

Psixoloqların uzun illər apardıqları araşdırmalar nəticəsində belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, əvvəlki iş yerindən və elm və təhsil aləmindən heç bir spesifik xüsusiyyət alınmamışdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, təcrübə nə şifahi, nə yazılı tövsiyələr, nə də təhsil haqqında sənədlər formasında verilmir. Və yetərinə biliyə malik tələbə ixtisasına layiqli zəmanət ala bilmir. İşçinin işəgötürən üçün “dəyəri” onun səriştələrindən qaynaqlanır. Bu istehsalat təcrübəsində əldə olunmuş kompetensiyadır. Bir sıra mənbələrdə kompetensiya ümumi xarakterli, həmçinin müəyyən geniş sahədə problemlərin həllində praktiki təcrübə əsasında bilik, bacarıq tətbiq etmək və uğurla fəaliyyət göstərmək bacarığıdır. Peşə təhsili sahəsində tələbələrdə ümumi və peşə təhsilini, bacarıqları formalaşdırırlar..

Peşəkar kompetensiyalar müvafiq fəaliyyət növündə və müxtəlif mürəkkəblik səviyyələrində problemləri uğurla həll etməyə imkan verməsi ilə səciyyəlidir. Tələbələr arasında müvafiq səriştələrin formalaşması prosesinə şəxsi keyfiyyətlər, qabiliyyətlər, biliklər, s. onların məcmusunda bacarıqlar, peşədə yüksək nəticələr

əldə etmək istəyi, bilik, müstəqil işləmək, yəni, sərişələrin formalaşmasına töhfə vermək daxildir.. Təcrübə həm də bəzi qabiliyyətlərə yiyələnməyə imkan verir, məsələn: müstəqil təhsil almaq; peşə fəaliyyətində yaranan vəziyyətləri düzgün qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar qəbul etmək; nəticələrə görə şəxsi məsuliyyət daşımaq; dəyişən yaşayış və iş şəraitinə uyğunlaşmaq; fəaliyyəti yaxşılaşdırmaq (optimallaşdırmaq); iş prosesinin və nəticələrinin özünə nəzarət və qiymətləndirilməsini həyata keçirmək.

Tələbələrdə sərişələrinin formalaşmasında mühüm rolü müəllim - təcrübə rəhbəri oynayır. Və burada onun öz peşəkarı kompetensiyalarının səviyyəsi də müəyyən məzmun daşıyır. Bunun üçün elmi biliyə malik olmaq; öz psixoloji və pedaqoji səviyyələrini daim təkmilləşdirmək; yüksək metodik səviyyədə saxlamaq; komandada işləmək bacarığını inkişaf etdirmək; tədqiqat işi aparmaq lazımdır:.

Bütün bu keyfiyyətlər müəllimə təcrübəni uğurla idarə etməyə imkan verəcək, yəni nəzəri yolla əldə etdikləri bilikləri tələbələrə düzgün tətbiq etməyə zəmin yaradacaqdır.

Təcrübə zamanı aşağıdakı **vəzifələr** həll olunur:

1. Peşəkar sahədə tələbələr tərəfindən gələcəkdə həm ümumi, həm də xüsusi vəzifələri həll etməyə imkan verən ümumi və peşə bacarıqlarının mənimsənilməsi.

2. Tələbənin həyata keçirəcəyi müəyyən fəaliyyət növünün xüsusiyyətləri haqqında bilik və bacarıqların formalaşması..

3. Müvafiq profil üzrə analitik bacarıqların inkişaf etdirilməsi.

Tədris təcrübəsi prosesində tələbə hazırlığı inkişaf etdirir ümumi və peşə səriştələrinin mənimsənilməsi, müəyyən bir sahədə ilkin praktiki təcrübə və peşəkar bacarıqlar əldə edilir. İstehsalat praktikasında bu kompetensiyalar inkişaf edir və müstəqil işə hazırlıq formalaşır. Beləliklə, məqsəd həyata keçirilir - peşəkar fəaliyyətin və peşəkarlığın mənimsənilməsi real bacarıqlara çevrilir. Sxematik olaraq bunu aşağıdakı kimi təqdim etmək olar: bilik və təcrübənin ineqrasiyası, məcmusu bərabərdir səriştəyə.

Praktik təcrübə kollektiv anlayışdır. Əgər tələbə müəyyən sahədə mükəmməl nəzəri biliyə malikdirsə, savadlıdır, irfanlıdır, yüksək intellekt nümayiş etdirirsə, ancaq bu keyfiyyətləri hələ öz işində tətbiq etməyib, o hələ peşəkar səviyyəyə çatmayıb.

Təcrübə yalnız praktik fəaliyyət zamanı formalaşmış bacarıqlar məcmusudur, insan həyatı prosesində nəzəri və praktik biliklərin toplanmasıdır. Müşahidə vacib metdo kimi praktiki təcrübənin əldə edilməsində rol oynayır.

Tədris və istehsalat təcrübələri təkcə nəzəri bilikləri möhkəmləndirmək üçün deyil, həm də onları dərinləşdirmək üçün nəzərdə tutulub. Ancaq burada bir problem var. Bu, nəzəriyyə ilə təcrübə arasında bəzi mümkün uyğunsuzluqlarla əlaqələndirilir. Nəzəri biliklər, fikirlər praktikada baş verən gerçəkliyə həmişə tam uyğun gəlmir. Bu, nəzəriyyənin məhdudiyyətlərindən, kimi bir xüsusiyyətin olmamasından irəli gəlir çoxyönlüdür. Bundan əlavə, nəzəriyyə həmişə praktikadan irəli getmir, çünki cəmiyyətdə baş verən sürətli dəyişikliklərlə ayaqlaşma bilmir. Bütün bunlar və ya başqa şəkildə tələbənin keyfiyyətli təhsil almasına mane

olur və tələbənin işlə təmin olunmasına baryer yaradır. Buna görə də daha tez işlə təmin olunmaq üçün məzun olmaq kifayət etmir. Burada faydalı bilik, o cümlədən, kifayət qədər yaxşı bilik olmalıdır ki, peşəkar mühit və nəticədə işəgötürən üçün vacib tələbatı ödəyə bilsin. Qeyd olunanlar tədris proqramının strukturunda təcrübənin ciddi və paracı əhəmiyyətə malik olduğunu göstərir.

2. İstehsalat təcrübəsinin əsas məqsədləri

İstehsalat təcrübəsi (bakalavr təcrübəsi) ümumi peşə və peşə sərişələrinin inkişafına yönəldilmişdir. Bu fəaliyyət daxilində tələbələrdə müxtəlif növ sosial və pedaqoji fəaliyyətlərin qurulması, psixoloji xidmətin təşkili, praktik psixologiyanın mövcud vəziyyəti, psixoloji xidmətin təşkili və fəaliyyəti haqqında vahid bir baxışın formalaşdırılması və s. kimi məsələlər öz əksini tapır. Tələbələrin psixologiya elmlərinin nəzəri əsaslarının mənimsənilməsi zamanı əldə etdikləri ilkin peşə bilik, bacarıq və vərdişlərini praktikada möhkəmləndirmək, onların hazırlığını yoxlamaq; özünüməşğulluq, habelə müxtəlif təşkilati-hüquqi formalı təşkilatlarda buraxılış ixtisası işinin (bakalavr işi) yerinə yetirilməsinə hazırlıq və s. İstehsalat təcrübəsinin fəaliyyət istiqamətləridir.

Təcrübənin məqsədləri aşağıdakılardır:

- tələbələrdə seçilmiş ixtisasi uyğun olaraq praktik sahədə özünü göstərən konkret problemlərinin həll yollarının müəyyən edilməsinə imkan verən sərişələrin formalaşdırılması.

- təhsil müddəti ərzində əldə edilmiş nəzəri biliklərin tətbiqinə imkan verən praktik bacarıqların formalaşdırılması.
- peşəkar bacarıqların formalaşdırılması və inkişafı, müstəqil təcrübə qazanmaq, peşəkar fəaliyyətə keçidi asanlaşdırmaq;
- tələbəni müəssisənin sosial mühiti ilə tanış etmək, peşəkar psixoloqun işi üçün zəruri olan sosial və şəxsi bacarıqların əldə edilməsini təmin etmək.
- tələbələr tərəfindən təşkilati, iqtisadi, sosial və psixoloji problemlərin həlli imkanlarını aratırmaq, müəssisədə və təhsil müəssisəsində praktik bacarıqların möhkəmləndirilməsi.
- təlim prosesində əldə edilən və onların bacarıqla rasionallıq birləşməsi nəticəsində praktiki fəaliyyətdə yaranan məsələlərin həll, xüsusi və nəzəri biliklərin möhkəmləndirilməsi;
- təşkilatlarda sosial-psixoloji tədqiqatlarda iştirakın təmin edilməsi.
- nəzəri biliklərin dərinləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi.
- sosial-psixoloji tədqiqatların aparılmasında praktiki bacarıqlar.,sistemə normativ-metodik təminatı üçün sənədlərin hazırlanması.
- psixoloji məsləhət, diaqnostika və sosial yardımın gerçəkləşdirilməsi və təşkili;
tələbənin seçdiyi tədqiqat mövzusunun– aktuallığın və praktikliyin təsdiqi.
- praktik biliklərin sistemləşdirilməsi və ümumiləşdirilməsi, yekun ixtisas müdafiəsində istifadə üçün materialın toplanması .

Təcrübə nəticəsində tələbə bilməlidir:

- psixoloji hadisələri, kateqoriyaları, üsulları;
 - psixikanın fəaliyyət və inkişaf qanunauyğunluqlarının yerli və xarici ədəbiyyatlarda mövcud olan yanaşmalar nöqtəyindən nəzərdən öyrənilməsi və təsviri;
 - elmi biliyin formalaşmasında və fəaliyyətində metodologiyanın rolu;
- psixologiya elminin metodoloji əsasın xüsusiyyətlərin;
- metodikanın səviyyələri, strukturu və məzmunu. psixologiya elminin əsasları, inkişaf tarixi və haqqında müasir fikirlər və elmi biliklər;
- psixoloji tədqiqatın əsas prinsipləri, istiqamətləri və metodlar.

Bacarmalıdır:

- psixoloji tədqiqatların metodoloji əsasları təhlil etmək, psixoloji anlayışlarla işləməyi bacarmaq;
- şəxsi psixoloji tədqiqatın gedişində müvafiq metodoloji mövqeləri formalaşdırmaq
- nəzəri və eksperimental tədqiqatları, riyazi və statistik təhlilin əsas üsullarını, müxtəlif peşə məsələlərinin həllində əldə edilmiş məlumatların emalını tətbiq etmək;
- nəzəri bilikləri praktik psixologiyada tətbiq etmək (haqqında psixoloji hadisələri, psixikanın fəaliyyət və inkişaf qanunauyğunluqlarının öyrənilməsi və təsviri kateqoriyaları və üsulları);
- psixologiya sahəsində diaqnostik və psixoterapevtik istiqamətlənmiş standart proqramları həyata keçirmək;
 - sosial və şəxsi status və inkişafda səpmələrin qarşısını almaq, eləcə də fəaliyyətdə müxtəlif formalarda peşə risklərinin qarşısının alınması

- psixodiyagnostik metodları seçmək və tətbiq etmək; tədqiqatın məqsədlərinə, respondentlərin vəziyyətinə və xüsusiyyətlərinə adekvat münasibət bəsləmək;
- müəyyən bir sahədə (peşəkarın psixoloji portreti) və peşəkar fəaliyyətin strukturunu təsvir edə bilmək;
 - standart prosedurları həyata keçirmək, bir fərdin və ya bir qrupun problemlərinin həllində psixoloji yardımdan istifadə edilməsi;
 - həyata keçirərkən didaktik üsullardan istifadə etmək üçün standart korreksiya, reabilitasiya və təlim proqramları ilə işləməyi bacarmaq.
- insanın zehni fəaliyyətinin optimallaşdırılması;
- psixi fəaliyyətin xüsusiyyətlərini müəyyən etmək
- insan, yaş mərhələlərinin xüsusiyyətlərini, mənsubiyyətini nəzərə alaraq gender, etnik, konfessional, mədəni və digər qrupların psixoloji diaqnostikasını aparmaq;
- insanın psixi fəaliyyətini uyğunlaşdırmaq üçün idrak və motivasiya iradi sferasının, özünüdərk etmənin, psixomotor bacarıqların, qabiliyyətlərin, xarakterin, temperamentin, funksional vəziyyətlərin, şəxsiyyət xüsusiyyətlərinin və səpmələrin normada və psixi patologiyaya səviyyəsində inkişafını müəyyən etmək;
 - psixodiyagnostik nəticələr çıxarmaq, tədqiqatın nəticələrinə əsasən tövsiyələr hazırlamaq;
- eksperimental psixoloji metodologiya ilə yaxından tanış olmaq;
- tədqiqatı planlaşdırma, təşkil etmək və aparmaq bacarığı, psixoloji tədqiqat, nəticələrin işlənməsi və təhlili, hesabat, tövsiyələrin işlənilməsi hazırlanması;

- öz fəaliyyətini optimallaşdırmaq üçün peşəkar psixoloq kimi öz fəaliyyətini təhlil etmək bacarığı;
- psixi vəziyyətini optimallaşdırmaq üçün idrak və emosional özünütənzimləmə üsullarını tətbiq etmək bacarıqları;
- informasiyanın alınması, saxlanması, emalı, informasiyanın idarə edilməsi vasitəsi kimi kompüterlə işləmək vərdisləri;
- təşkilat işçilərinin şəxsi inkişafına və fərdlərin və qrupların sağlamlığının qorunmasına yönəlmiş texnologiyalardan istifadə etməklə psixoloji yardımı həyata keçirmək bacarığına malik olmaq ;
- müştərilər, həmkarlar, təşkilatların rəhbərliyi ilə ünsiyyət, empatiya bacarıqları, başqasının şəxsiyyətini dərk etmək, dözümlülük, etibarlı əlaqə yaratmaq və peşəkar özünütəhsil bacarıqları.

3. İstehsalat təcrübəsinin təhsilin strukturunda yeri

050211 "Psixologiya" ixtisası üzrə bakalavrların hazırlanması üçün Təhsil Standartına uyğun olaraq tələbələr təhsil müddətində təcrübə keçməlidirlər. (bakalavr təcrübəsi). Təcrübə iki istiqamətdə aparılır: pedaqoji təcrübə və istehsalat təcrübəsi.

(bakalavr təcrübəsi).

İstehsalat təcrübəsi bakalavr təcrübəsi hissəsidir və 050211 "Psixologiya" ixtisası istiqaməti üzrə bakalavr hazırlığı üçün əsas peşə təhsili proqramıdır və tələbələrin hazırlanmasına istiqamətli birbaşa peşəkar və praktikaya yönəlmiş bir məşğələ növüdür.

İstehsalat təcrübəsi (bakalavr təcrübəsi) tələbələrin bütün təhsil müddəti ərzində əldə etdikləri bilik, bacarıq və bacarıqları birləşdirir. Bu təcrübə növü istehsalın məzmun-metodoloji əlaqəsinin təmin edilməsinə yönəlmiş və ümumi mədəni, ümumi peşə səriştələrinin formalaşmasıdır.

Təhsil proqramının strukturunda təcrübə yeri: bu təcrübə Dövlət Təhsil Standartının Təcrübələri "psixologiya bakalavrının öyrənilməsində məcburi bir mərhələsidir, ondan əvvəl müxtəlif fənlərin o cümlədən, "Psixologiyanın metodoloji əsasları", "Pedaqoji psixologiya", "Eksperimental psixologiya", "Psixodiagnostika", "Hüquq psixologiya". "Məsləhət psixologiyasının əsasları", "Psixologiyanın tədrisi metodları", "Psixokorreksiya", "Psixoterapiya", "Psixodiagnostika", "İnkişaf və yaş psixologiyası", "Gender psixologiyası" və s. davamıdır. başqa sözlə bu fənlər səviyyəsində əldə olunmuş biliklərin praktik şəkildə davamıdır.

Kreditlərdə təcrübənin həcmi və həftələrlə və ya akademik və ya astronomik saatlarla müddəti: istehsalat təcrübəsi üçün kreditlərin həcmi "Psixologiya" istiqaməti üzrə Dövlət Təhsil Standartına uyğun olaraq tədris planı ilə müəyyən edilir. Ümumi əmək intensivliyi istehsalat təcrübəsi (bakalavr təcrübəsi) hər bir təlim forması üzrə 9 kredit 324 saat təşkil edir).

İstehsalat (bakalavr) təcrübəsinin aparılması üsulları və formaları: stasionar. İstehsalat təcrübəsinin əsas forması (bakalavr təcrübəsi) tələbənin müəyyən bir təşkilatın fəaliyyət prosesində birbaşa iştirakıdır.

Təcrübənin diqqət yetirdiyi peşə fəaliyyət növləri: praktik fəaliyyət, pedaqoji fəaliyyət.

4. İstehsalat təcrübəsinin keçirilməsi formaları

Psixologiya ixtisası üzrə təcrübə iki istiqamətdə aparılır:

1. Psixoloqun peşəkar fəaliyyətinin 050211-Psixologiya ixtisası üzrə Dövlət Təhsil Standartları əsasında həyata keçirilməsi.

2. İxtisasa uyğun olaraq müəyyən bir problemi üzrə tədqiqat işinin həyata keçirilməsi. Tələbəyə təcrübə müddəti üçün müstəqil olaraq bir fəaliyyət sahəsini seçmək imkanı verilir. Tələbənin müəyyən bir iş sahəsinin seçimi psixoloqun iş proqramına və yekun ixtisas işinin mövzusunə uyğun olmalıdır.

Qiyabi tələbələr üçün təcrübənin təşkili:

Qiyabi təhsil alan tələbələr üç qrupa bölünür:

– ixtisaslaşdırılmış təşkilatlarda çalışan tələbələr. Bu qrupa təhsil profilinə uyğun vəzifələrdə ştatda psixoloq olan müəssisələrə, təhsil müəssisələrinə və təşkilatlara aiddir.

Təhsil profilinə uyğun olmayan vəzifələr. Bu qrupa təşkilatlarda, müəssisələrdə çalışan tələbələr deyil, kadr siyahısında psixoloq vəzifələrinin olan tələbələrə aiddir.

Birinci və ikinci qrup tələbələri əsas iş yerini tərk etmədən təşkilat və müəssisələrdə təcrübə keçə bilərlər. Üçüncü qrupun tələbələri müəssisələrdə praktiki iş görürlər və əsas işdən fasilə ilə təcrübə profilinə uyğun çalışırlar.

Təcrübə yerlərinin təyin edilməsi təşkilati-hüquqi formalarından və mülkiyyət formalarından asılı olmayaraq təşkilatlarla birbaşa münasibətlər, müqavilələr əsasında həyata keçirilir.

5. İstehsalat təcrübəsinin keçirilməsi yerləri və müddəti.

İstehsalat təcrübəsi (bakalavr təcrübəsi) istehsal müəssisələrində, elmi-tədqiqat təşkilatlarında, təhsil təşkilatlarında, ictimai xidmətlərdə, təşkilatlarda və təlim müəssisələrində keçirilə bilər. Təcrübə yerləri aşağıdakılardır:

- dövlət və qeyri-dövlət qurumları;
- psixoloqu iş götürən təşkilatlar;
- təhsil təşkilatları (universitet, kollec, kollec, məktəb, uşaq bağçası, əlavə təhsil müəssisələri və s.);
- ərazi ictimai qurumları və təşkilatları, əhalinin müdafiəsi xidmətləri;
- ərazi mərkəzləri və əhalinin sosial yardım fondları;
- psixoloji-pedaqoji və tibbi-sosial mərkəzlər;
- səhiyyə orqanlarının müxtəlif şöbələri, təhsil, Daxili İşlər Nazirliyi;
- əhalinin məşğulluğu komitəsinin bölmələri;
- internat məktəbləri;
- ictimai təşkilatlar;
- psixoloji mərkəzlər və xidmətlər (ailələrə və uşaqlara yardım mərkəzi, regionnal karyera istiqaməti mərkəzinin filialı, böhran mərkəzi və s.).

6. Praktik təcrübə nəticəsində tələbələrdə formalaşan əsas kompetensiyalar

Təcrübə nəticəsində tələbə aşağıdakı praktik bacarıq və səriştələrə yiyələnəcəkdir:

- təhsil müəssisələrində tələbələrin psixoloji və pedaqoji müayinəsi;
- uşaqlarla korreksiyaedici inkişaf tədbirlərinin planlaşdırılması, təşkili və həyata keçirilməsi.
- psixoprofilaktika sahəsində bacarıqlar;
- psixoloji konsultasiyanın aparılması.

Təcrübə nəticəsində tələbə aşağıdakı ümummədəni və peşəkar kompetensiyalara yiyələnmişdir:

UK-1	Peşəkar fəaliyyətin standart vəzifələrini həll etmək bacarığı; məlumat və bibliografik mədəniyyətdən istifadə əsasında informasiya-kommunikasiya texnologiyalarına yiyələnmə; konamdana işi, problemin həllinə ortaq yanaşmaya nailolma qabiliyyəti; səmərəli əks-əlaqənin, əməkdaşlıq şəraitinin, estetik-emosional mühitin yaradılması bacarığı.
PK-2	Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə; psixodiagnostik metodları seçmək və tətbiq etmək bacarığı; məqsədlərinə, vəziyyətinə və respondentlərin kontingentinə adekvat verilənlərin riyazi və statistik emalı və onların şərh
PK-3	Şagirdlərin əməkdaşlığının, fəallıq və təşəbüsçüliyinin, müstəqilliyinin, yaradıcı fəaliyyətinin təşkili, universal təlim fəaliyyətinin növlərinin aşılınması bacarığına; standart əsas prosedurları həyata keçirmək bacarığı ilə fərdi, qrup, psixoloji yardımın təşkilini təmin etmək üçün ənənəvi üsul və texnologiyalardan istifadə etmə
PK-4	Məqsədə müvafiq olaraq təhsilənlərin yaş xüsusiyyətinə uyğun təlim strategiyasını müəyyənləşdirmək, təlim nəticələri

	və meyarları müəyyən etmək bacarığına; zehni fəaliyyətin xüsusiyyətlərini müəyyən etmək bacarığı yaş mərhələləri, inkişaf böhranları və xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla bir insanın risk faktorlarını, onun cinsi, etnik mənsubiyyəti, peşəkar və digər sosial qruplara məxsusluğunu aşkarlama imkanları
PK-5	Fənnin nəzəri və praktik səviyyədə öyrənilməsinin tərkib hissəsi olan psixoloji məsələlərdən baş çıxarmaq bacarığına; psixoloji diaqnostika, proqnozlaşdırma bacarığı; idrak və motivasion-iradi sferanın, özünüdərkətmənin, psixomotor bacarıqların, qabiliyyətlərin, xarakterin inkişaf səviyyəsinin dəyişməsi və dinamikası, temperament, funksional vəziyyətlər, şəxsiyyət xüsusiyyətləri, normada və psixi pozuntu səviyyəsində insanın zehni fəaliyyətinin uyğunlaşdırılması və diaqnostikası
PK-10	Şagirdlərin meylləri, fərdi xüsusiyyətləri və maraqlarını nəzərə almaqla tədris prosesində müxtəlif fəaliyyət formalarını istifadə etmək bacarığına hazırlıqla tədris prosesini, təhsil mühitini layihələndirmək, həyata keçirmək və qiymətləndirmək bacarığı müasir aktiv və interaktiv metodları nəzərə alınmaqla psixoloji kadrların tədris metodlarına və innovativ texnologiyalara yiyələməsi
PK-11	Təlim zamanı fəaliyyətində şagirdi şəxsiyyət kimi formalaşdırmaq üçün psixoloji və pedaqoji nəzəriyyələri tətbiq etmək bacarığına; həyata keçirilməsində didaktik üsullardan istifadə etmək bacarığı standart korreksiya, reabilitasiya və təlim proqramları insanın zehni fəaliyyətinin optimallaşdırılmasına dair
PK-12	Şagirdlərin davranışı ilə bağlı yaranan problemləri pedaqoji və psixoloji bilikləri əsas tutaraq həll etmək bacarığı; cəmiyyətin psixoloji mədəniyyətinin səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədi ilə əhali arasında maarifləndirici fəaliyyət qabiliyyəti.

7. Təcrübənin strukturu və məzmunu

Təcrübənin ümumi əmək intensivliyi 9 kredit, 324 saatdır.

Təcrübə fəaliyyət planı aşağıdakı kimi həyata keçirilir:

1. Elmi-metodiki seminar. Brifinq iclası: tapşırıqlarla, təcrübənin məzmunu ilə tanışlıq, tələbələrin təcrübə işlərinə təyin edilməsi, onların təcrübə rəhbərinə tapşırılması.

2. Təcrübə yerində psixoloqun işinin xüsusiyyətləri, funksiyaları, vəzifə öhdəlikləri, peşə sənədləri, cari iş planı ilə tanışlıq.

3. Praktik psixoloqun işində əsas istiqamətlərdə iştirak - psixodiagnostika, psixoloji məsləhət, psixoprofilaktika, psixoloji korreksiya.

4. Psixoloqun rəhbərliyi altında kartotekanın, müxtəlif növ müştərilərin və qrupların məlumat bazasının qeydiyyatı, iş sənədlərinin qeydiyyatı, hesabatın aparılması.

5. Seçilmiş mövzu üzrə texnoloji qovluğun hazırlanması. Mümkün mövzular: motivasiya, dəyər yönümləri, xarakterin aksentuasiyası, yaddaşın inkişafı, işgüzar ünsiyyət, ünsiyyət bacarıqları, şəxsiyyətin liderlik keyfiyyətlərinin inkişafı və s. Üzrə təqdimat mövzularının hazırlanması. Texnoloji qovluğun mövzusu təqdimat işinin mövzusu ilə əlaqəli olmalıdır.

6. Komandada şəxsiyyətlərə münasibətlərin tədqiqi. Yazı xarakteristikası üçün tədqiqat qrupu üzrə empirik material toplusununun yaradılması, konkret xarakteristikanın yazılması..

7. Təcrübənin keçirildiyi müəssisənin xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq bir qrup (korreksiya, inkişaf və ya təlim) ilə üç korreksiya işinin təşkili və keçirilməsi.

8. Şəxsiyyətin psixoloji xüsusiyyətlərini tərtib etmək üçün empirik materialların toplanması, tədqiq olunan şəxsiyyətin psixoloji portretinin yaradılması.

9. Qrup və şəxsiyyətlə işin nəticələrinin təhlili. Menecerlər, psixoloqlar, müəllimlər, valideynlər, məktəblilər və s. üçün tematik məqsədyönlü tövsiyələrin hazırlanması.

10. Təcrübə üzrə hesabatın hazırlanması.

8.Təcrübə tapşırıqları.

Psixoloqun planına uyğun işləmək (diaqnostika aparmaq və islah işləri, məsləhətləşmələr, psixoloji konsultasiyalar və s.) aşağıdakı istiqamətlərdə həyata keçirilir:

- inkişaf fəaliyyətləri sahəsində - seçilmiş insanların, müştərilərin və tələbələrin şəxsiyyətinin öyrənilməsi (xarakteroloji xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi);

- müxtəlif diaqnostik üsullardan istifadə etməklə şəxsiyyətlərarası qarşılıqlı əlaqənin xüsusiyyətləri və ya dəyər-məna komponentlərinin öyrənilməsi. Psixodiaqnostik problemləri həll edərkən tələbə müstəqil üsullar seçə və ya ərizədə təklif olunan üsullardan istifadə edə bilər. Bu işi yerinə yetirərkən tələbə ən azı 2-3 üsuldən istifadə etməlidir;

– inkişaf siniflərinin hazırlanması və həyata keçirilməsi diaqnostik işin nəticələrinə və ya öyrənmə çətinliyi olan uşaqlar üçün korreksiyaedici inkişaf proqramlarının hazırlanmasına əsaslanan təhsil prosesində uşaqlara psixoloji dəstəyin gerçəkləşdirilməsi. Tələbə təhsil fəaliyyəti və praktika keçdiyi mərkəzlərdə 2-3 konsultasiya və ya dərs keçməlidir. Bu zaman tələbələrin mənəvi, əxlaqi inkişaf dəyərlərinin, o cümlədən psixoloji problemlərinin diaqnostiaksının aparılması məsləhət görülür.

- elmi-metodiki fəaliyyət sahəsində elmi-metodiki işlərin yerinə yetirilməsi, elmi-metodiki birliklərin işində iştirak (bir metodik seminarın işində iştirak);
- öz fəaliyyətinin təhlili, peşə bacarıqlarının artırılması və təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə. sosial-pedaqoji fəaliyyət sahəsində tədqiqatların aparılması;
- karyera yönləndirməsini həyata keçirmək və təmin etmək peşə seçimində köməklik göstərilməsi (ali məktəb tələbələrinin diaqnostik müayinəsi, yeniyetmələrə peşə məsləhəti);
- təhsil prosesi iştirakçılarının fərdi konsultasiyaların aparılması (soruğu ilə bir məsləhətləşmənin aparılması), fəaliyyəti sahəsində işçilərin ümumi mədəniyyətinin formalaşdırılması (pis vərdişlərin qarşısının alınmasına dair çıxış: narkomaniya, siqaret, alkoqolizm).

9. Tədqiqat tapşırığı.

Təcrübə zamanı tələbələr tədqiqat işi üzrə tapşırıq yerinə yetirirlər, bunun nəticəsi yekun təqdimat (bakalavr) işinin tərtibatıdır. Başlangıçda tapşırığı bir neçə mərhələyə bölmək məsləhətdir:

Birinci mərhələdə problemi formalaşdırmaq və tədqiqat fərziyyəsini irəli sürmək lazımdır, onlar təşkilatdakı real vəziyyətlə əlaqələndirilə bilər.

Növbəti addım ədəbiyyat mənbələrini təhlil etməkdir. Bu halda irəli sürülən fərziyyəni nəzəri cəhətdən əsaslandırmaq lazımdır, yəni. doğruluğunu nəzəri cəhətdən sübut edir.

Fərziyyəsi olan empirik dəyişənlər müəyyən edilməlidir, yəni test parametrlərinə çevirmək və müvafiq olaraq, işin məqsəd və vəzifələrinə adekvat olan öyrənmək üçün metod və üsulları seçmək.

Bununla bağlı dəyişənlərin seçimini formalaşdırmaq lazımdır. Bu zaman meyar kimi cins və yaş tərkibi ilə uyğunlaşdırılır. Tədqiqat zamanı ilə birbaşa əlaqə subyektlər könüllülük prinsipinə riayət etməlidirlər, maraqlandırmaq, inam yaratmaq və qalib gəlmək üçün diaqnostikanın nəticələrini (fərdi olaraq) bildirmək faydalıdır. Tədqiqat nəticələrinin təhlili və təqdimatı yekun ixtisas işlərinə (bakalavr işlərinə) qoyulan tələblərə uyğun olaraq həyata keçirilir.

10. Təhsil və metodoloji dəstək: tələbələrin müstəqil işi

Tələbə təcrübə proqramı ilə təmin olunur və buraxılış şöbəsindən təcrübə rəhbərindən tapşırıq alır. Tədris və metodik dəstək kimi aşağıdakılar istifadə olunur:

- tədris ədəbiyyatı;
- müəssisənin (qurumun, təşkilatın) nizamnaməsi;
- vəzifə təlimatları və s.;
- normativ sənədlər;
- İnternet resursları;
- müəssisənin, qurumun və ya tədris-metodiki bazası;
- psixoloji mərkəzlərin və ya psixi problemlərin həlli ilə məşğul olan müəssisələrin təminat imkanları;

Təcrübənin nəticələrinə əsasən (bakalavr təcrübəsi) cari attestasiya təqdim olunan hesabatın bölmələri olan aşağıdakı əsas məsələlər üzrə aparılır:

- Hansı psixoloji-pedaqoji kurslar və s. işin planlaşdırılmasında və praktikada həyata keçirilməsində sizin üçün ən faydalı fənlər olub?
- Təşkilatı olaraq bu təcrübədə işləməyə hazırdır? Nəzəri, praktik və necə olduğunuzu qiymətləndirin.

.– İstehsalat gözləntilərinizi doğrultdu. Təcrübədə (bakalavr təcrübəsi), şəxsi xüsusiyyətlərinizi və imkanlarınızı reallaşdırmağa bildinizmi?

- Xarakterinizin hansı xüsusiyyətləri uşaqlar və böyüklər komandası ilə əlverişli qarşılıqlı əlaqə qurmağa kömək etdi?

– Təcrübədə işdən razı qaldınız mı?

- Hansı çətinliklərlə qarşılaşdınız?

- Bu müddət ərzində təcrübədə hansı bacarıq və səriştlər əldə etdiniz?

– Təşkilatda nəyi dəyişməyi təklif edərdiniz və imkanlarından maksimum istifadə etmək üçün hansı tövsiyələr verərdiniz?

11. Təcrübə hesabatı sənədləri:

1. Təcrübə gündəliyi.

2. Təcrübə hesabatı, o cümlədən:

– Qrupun psixoloji xüsusiyyətlər, lider.

- Şəxsiyyətin psixoloji xüsusiyyətləri (rəhbəri tərəfindən imzalanır) ;

– Psixoloji ilə sınaq dərslərinin konspekti (psixoloq tərəfindən imzalanmış müsbət və mənfi cəhətlərin introspeksiya).

– Üç müştərinin və ya şərti pasiyent rolunda çıxış edənlərin xüsusiyyətləri (korreksiyaedici, inkişafetdirici və ya psixoprofilaktik), psixoloq tərəfindən imzalanmışdır.

– Qrup psixoprofilaktikasının konspekti və məsləhətləşmələr.

– Görülən tədqiqat işləri haqqında hesabat.

– Təcrübə və tədqiqatın təhlili.

– Tövsiyə olunan reytingi olan baxış xarakteristikası

Təcrübə Sertifikatı:

1. yazılı hesabatın təqdim edilməsi,
2. onun keçmə keyfiyyəti üzrə təcrübə rəhbərinin qeydləri,
3. kursun və nəticələrin kafedrada müzakirəsi, yekun konfrans.

Təcrübə hesabatının hazırlanması

İstehsalat təcrübəsinin müdafiəsinə (bakalavr təcrübəsi) qəbul olmaq üçün tələbə kafedradan təcrübə rəhbərinə zəruri sənədləri təqdim etməlidir: Bu sənədlərə təcrübə gündəliyi, təcrübə üzrə tələbə hesabatı, hesabata əlavə olunan materiallar daxildir.

Təcrübə hesabatında tələbənin təcrübə müddətində xüsusi olaraq yerinə yetirdiyi iş haqqında məlumat-fəaliyyətləri, əməyin mühafizəsi məsələləri, nəticələr və təkliflər, habelə müəssisə, müəssisə, təşkilat (psixoloji mərkəz, şöbə, laboratoriya və s.) və onun təşkili haqqında qısa məlumat olmalıdır.

Hesabatın sonunda kafedrada və qəbul edən təşkilatda təcrübənin təşkili səviyyəsinin qiymətləndirilməsi, onun təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər verilir. Hesabatın məzmunu şəxsi müşahidələrə, mövcud texniki vasitələrin, işin təşkili proses və üsullarının tənqidi təhlili və qiymətləndirilməsinə, nəticə və təkliflərə əsaslanmalıdır. Tələbə hesabatı tərtib etdikdən sonra onu imzalayır, gündəliklə eyni vaxtda kafedradan təcrübə rəhbərinə təqdim edir, müəssisədən, müəssisədən təcrübənin bilavasitə rəhbəri tərəfindən imzalanır.

12. Hesabatın strukturu

Hesabat məzmun, giriş, əsas hissə və nəticə, biblioqrafik siyahıdan ibarət olmalıdır. Mündəricat hesabatın planını səhifələri göstərməklə təqdim edir.

Təşkilatdan olan tələbənin xarakteristikası (Əlavə 3) hesabatla əlavə olunur.

Müdafiə praktikasını qiymətləndirərkən aşağıdakılar nəzərə alınır:

1. gündəlik və təcrübə hesabatının qeydiyyatı;
2. təcrübənin təşkilinə məsul şəxslər tərəfindən hesabatın qiymətləndirilməsi institutun şöbələri;
3. təcrübədə yerinə yetirilmiş və əldə edilmiş işlərin siyahısı təlim istiqamətində bacarıqlar;
4. olduğu təşkilatdan təcrübə rəhbərinin xüsusiyyətləri təcrübə baş tutdu.

Hesabatın məzmununa dair tələblər

Giriş:

1. təcrübənin növü, məqsədi, yeri, təcrübə müddəti;
2. əsas tanışlıq fəaliyyətlərinin, işlərinin və siyahısı

Əsas hissə:

1. Müəssisə (müəssisə, təşkilat) haqqında əsas məlumatlar; təcrübə yeri olan: müəssisənin (qurumun, təşkilatın) məqsədi (missiyası), fəaliyyətinin vəzifələri, inkişaf tarixi, fəaliyyət dairəsi və məzmunu; strukturu, funksional öhdəlikləri stajçının işlədiyi struktur bölmənin şəxsi heyəti;
2. Təşkilatın psixoloqunun fəaliyyətinin təhlili;
3. Təşkilatda, müəssisədə, müəssisədə sosial-psixoloji iş proqramının məzmununun təsviri, peşəkar psixoloji müayinənin obyektini göstərməklə; yer və vaxt

qrup (fərdi) psixodiagnostik və məsləhət fəaliyyəti; sosial-psixoloji tədbirlərin maddi və təşkilati təminatı;

4. Müəssisənin psixoloqunun hüquqi sənədlərinin qısa təsviri və təhlili;

5. Psixoloqun iş sənədlərinin səciyyələndirilməsi və təhlili;

6. Psixoloqun iş yerinin təsviri;

7. Təcrübəçiyə həvalə edilmiş fəaliyyət növü haqqında məlumat(praktiki);

8. Müşahidələrin nəticələrinin təhlili, aparılan diaqnostik tədbirlər.

Fəaliyyət prosesində təcrübəçilərin həmkarları ilə funksional vəzifələri və onun qarşılıqlı əlaqə üsulları müəyyən edilməli və hesabatda öz əksini tapmalıdır.

Həmkarların və menecerlərin işin funksiyaları və metodları ilə bağlı rəyi (müsahibələr, anketlər) alınmalı, öz tənqidləri formalaşmalı və təqdim edilməlidir (müəyyən tədbirlərin həyata keçirilməsinin özünü təhlili).fəaliyyətlər).

Nəticə:

1.Yerinə yetirilən işlərin məzmununun və həcmnin qiymətləndirilməsi təcrübəçinin işinin effektivliyi, təcrübəli həmkarlarının işi ilə müqayisəsi;

2. Tələbənin Dövlət Təhsil Standartlarında nəzərdə tutulmuş hər bir səriştəyə yiyələnməsinin məcburi yoxlanılması və hər biri üçün onların nailiyyətlərinə dair nümunələrin verilməsi, standart səriştələri toplusunun tənqidi qiymətləndirilməsi, onların praktik fəaliyyətə ehtiyacı, müqayisəsi. ilə heyətin real funksiyaları; müəssisənin potensialından daha dolğun istifadə edilməsi və kadrların səriştəsinin artırılması üçün mümkün istiqamətlər üzrə təkliflərin hazırlanması;

3. Təcrübənin təşkili və keçirilməsinin təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər vermək;
4. Bu növ təcrübənin xarakteri və istiqaməti haqqında nəticə çıxarmaq.

13. Hesabat sənədləri

Təcrübə zamanı gündəlik müəyyən bir formada aparılır, burada təcrübə planının həyata keçirilməsi, tədqiqat metodları, psixoloji eksperimentin növü, təşkili və aparılması, habelə tədqiqatlar cədvəllər, rəqəmlər və s bağlı məlumatlar göstərilir.

Hesabat sənədləri təcrübə bitdikdən sonra bir həftədən gec olmayaraq təqdim edilməlidir. Təcrübə və düzəliş işlərinin təhlili elmi işçilərə təqdim olunur.

Tələbələr aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Tapşırıqlar, məzmun və son tarixləri göstərən təcrübə planı.
2. Müəyyən formada təcrübə gündəliyi.
3. Aparılan psixodiagnostik işin nəticələri.
4. Psixoloji dəstəyin təşkili üzrə materiallar (korreksiyaedici və inkişaf etdirici iş)
5. Təcrübənin introspeksiyası (təhlili).
6. Tələbə haqqında tədris müəssisəsinin rəhbəri tərəfindən təsdiq edilmiş xarakteristika.

İş təcrübəsinin nəticələrinə əsasən aralıq sertifikatlaşdırma forması (diplomqabağlı təcrübə) təcrübə hesabatının müdafiəsi formatında təqdim edilməli olan diferensiallaşdırılmış testdir.

Praktikada yekun qiymət qoyulur - “əla”, “yaxşı”, “qənaətbəxş”, “qeyri-qənaətbəxş”.

Sertifikatlaşdırma təcrübə yerindən baxış-xarakteristikası, təcrübə gündəliyi, tələbənin təcrübə keçməsi və təcrübə planının yerinə yetirilməsi haqqında hesabatı əsasında həyata keçirilir.

Hesabatı qorumaq üçün kafedra müdiri komissiya təyin edir, komissiyanın tərkibinə institutdan, mümkün olduqda isə müəssisə, idarə, təşkilatdan təcrübə rəhbəri daxil edilir. Təcrübə proqramını vaxtında və tam şəkildə başa vurmuş və müəyyən edilmiş müddətdə bütün hesabat sənədlərini təqdim etmiş tələbələr təcrübənin müdafiəsinə buraxılırlar. Təcrübənin müdafiəsinə tələbə təcrübəçisinin şifahi ictimai məruzəsi, ona 7-8 dəqiqə vaxt verilir, komissiya üzvlərinin suallarına cavablar və komissiya üzvlərinin çıxışları daxildir. Tələbənin şifahi hesabatına aşağıdakılar daxildir:

- təcrübənin məqsəd və vəzifələrinin açıqlanması.
- təcrübə yerinin ümumi təsviri, yerinə yetirilən işin kəmiyyət və keyfiyyət xüsusiyyətləri.
- məzmunu və təşkili ilə bağlı nəticələr və təkliflər təcrübələr, təcrübə proqramının təkmilləşdirilməsi.

Təcrübə nəticələrinin təhlili aşağıdakı meyarlara əsasən aparılır:

- tədqiqat metodlarını düzgün tətbiq etmək bacarığı və psixodiagnostika üsulları;
- psixoloji problemləri müəyyən etmək bacarığı və onun öyrənilməsi üçün konkret tədbirlər planlaşdırmaq;
- ünsiyyət qurma və ünsiyyət qurma bacarığı peşəkar fəaliyyət;
- müşahidə edilə bilən faktlar və hadisələri düzgün şərh etmək bacarığı;

- şəxsi xüsusiyyətlər və keyfiyyətlər əsasında özünüifadə etmə və özünü qiymətləndirmənin inkişaf səviyyəsi

Təcrübəni müdafiə etmək üçün suallar:

-Seçdiyiniz istiqamətdə işləməyə hazırsınız mı?

- Təcrübə zamanı hansı yeni şeyləri öyrəndiniz?

– Psixoloq peşəsi haqqında öyrəndiyiniz ən vacib şey nədir?

– Həll etməli olduğunuz ən maraqlı vəzifələr hansılardır?

- Təcrübəniz zamanı hansı çətinliklərlə qarşılaşdınız?

- Çətinlikləri nə ilə əlaqələndirirsiniz.Nnəzəri biliklər, formalaşmamış praktiki bacarıqlar, şəxsiyyətin motivasiya və emosional sahələrinin hazırlıqsızlığı və ya olmaması ilə?

– Təcrübəniz zamanı xüsusilə hansı uğurlar əldə edirsiniz?Onlar nə ilə bağlıdır?

- Təcrübəçi kimi sizə münasibət necə idi?

-Təcrübə zamanı müstəqil iş üçün psixoloqların hazırlanması Sizcə nə zaman nəzərə alınmalıdır?

– Təcrübəyə başlayan tələbə yoldaşlarınıza nə tövsiyə edərdiniz?

Nəticələrin qiymətləndirilməsi tələbələrin tədqiqat fəaliyyətinin xüsusiyyətlərindən irəli gəlir və tədqiqat vərdişlərinə yiyələnmə dərəcəsini, alınan məlumatların şərhini və s.özündə ehtiva edir.

Təcrübə proqramının həyata keçirilməsi zamanı tapşırıqların tam həcmdə yerinə yetirilməsi, təcrübəçinin işə fəallığı, məsuliyyəti və yaradıcılığı, fəaliyyətin məhsuldarlığının keyfiyyət xüsusiyyətləri, yekun sənədlərin keyfiyyəti və vaxtında təqdim edilməsi nəzərə alınır.

Təcrübənin qiymətləndirilməsi kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri, tələbənin yerinə yetirdiyi tapşırıqlar, onun təqdim etdiyi hesabat sənədləri, müəssisədən təcrübə rəhbərinin rəyi əsasında aparılır (müəssisələr), təcrübənin nəticələrinə dair universitetdən təcrübə rəhbərinin rəyi, təcrübədə verilən qiymətlər və ya kreditlər nəzəri təhsil kursu üzrə qiymətlərə (kreditlərə) bərabər tutulur və tələbələrin ümumi nailiyyətləri yekunlaşdırılarkən nəzərə alınır.

Üzürlü səbəbdən təcrübə keçməmiş tələbə, tədris planında nəzərdə tutulmuş təcrübə müddətini saxlamaqla, fərdi cədvəl üzrə boş vaxtlarında təcrübəyə göndərilir. Üzrlü səbəb olmadan təcrübədən və ya aralıq attestasiyadan keçməyən tələbə akademik borclu hesab olunur. Üzrlü səbəb olmadan təcrübə keçməmiş və ya işinə mənfəət rəy və ya qeyri-qənaətbəxş qiymət almış tələbə xaric edilə bilər və ya tədris bölməsinin rəhbərinin qərarı ilə boş vaxtlarında yenidən təcrübəyə göndərilə bilər. Akademik borcun aradan qaldırılması üçün, eyni zamanda, kurikulumda nəzərdə tutulmuş təcrübənin vaxt müddəti saxlanılır.

Ədəbiyyat:

1. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. B., 2009.
2. Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı. Bakı, 1999.
3. Təhsilin İnkişafı üzrə Dövlət Strategiyası. 24 oktyabr, 2013-cü il.
4. Введение в профессию: психолог: учебник и практикум для академического бакалавриата / В.Н. Панферов, С.В. Васильева, А.В. Микляева, С.А.

Безгодова; под ред. В.Н. Панферова. - М.: Издательство Юрайт, 2017. - 291 с.

5. Кузнецова, О.В. Введение в профессию: психолог: учебник и практикум для академического бакалавриата / О.В. Кузнецова; под ред. Л.Ф. Обуховой. - М.: Издательство Юрайт, 2017. - 440 с.

6. Макаров, В.А. Основы становления этики профессиональной деятельности психолога: рабочий учебник / В.А. Макаров, Э.Н. Чураев. – 2011. 4.

7. Мальцева Т.В. Профессиональное психологическое консультирование: [Электронный ресурс] учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Психология» и «Юриспруденция» / Т.В. Мальцева, И.Е. Леуцкая. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 143 с.

8. Столяренко, Л.Д. Психология и педагогика: учебник для академического бакалавриата / Л.Д. Столяренко, В.Е. Столяренко. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Издательство Юрайт, 2017. - 509 с.

9. Сыромятников, И.В. Психология как наука: рабочий учебник / И.В. Сыромятников, 2011. 8. Сыромятников, И.В. Психология как практическая деятельность: рабочий учебник / И.В. Сыромятников, 2011. 9. Утлик, Э.П. Деятельность практического психолога: рабочий учебник / Э.П. Утлик, Г.В. Молчанова, 2011.

10. Утлик, Э.П. Методологические основы психологии личности: рабочий учебник / Э.П. Утлик, 2012.